

Valla vapimärgid said tänavu koolijuhid Elli Teras ja Toomas Mitt

TÄNA LEHES:

Juhtkiri lk 2
Aastapäeva pidu lk 2
Terase ja Miti elulugu lk 3
Üldplaneeringu arutelu lk 4
Lasteaiast lk 5
Vana pilt lk 6-7
Andrese ja Inga lugu lk 8
Lauluvõistlus lk 9
Naistekas lk 9
Klaasikunstnik käis
Manijal lk 10
Muuseumilood lk 11
Pidu Merelaius lk 12
Vastlapäev Tõhelas lk 12
Valimistest lk 13
Hispaanias õnne
otsimas lk 14
Kultuur ja sport lk 15
Juubilarid lk 16

Tõstamaa kool käis Pärnus messil
tutvustamas nii kooli kui ka kogu
valda.

JUHTKIRI

□ Mõistklesin siin mere taga, kooli Toomasest, et mis on selle mehe väärtus valla vapimärgi aupaistes. Tean teda küll aastaid, sest siginesime valda elama kaunis ühel ajal, aga ega ma teda tunne kui koolijuhti või pereisa. Kaheldamatult on ta koolis möllanud mehe moodi, sest kool näeb tõesti välja imeline. Kindlasti on ta vahel tige ja kuri koolidirektor, sest alati heaga ei saa. Mina ja ma loodan, et paljud teisedki tema piltide vaatajad näevad meie elu siin vallas läbi tema silmade. No kes viitsib varahommikuti päikesetõuse püüda või jälle kange pakasega mööda merd ja metsi romantikat taga ajada. Lisaks looduspiltidele potsatab meie netipostkastidesse päevakajalisi sündmusi ja alati üllatuskaart tähtpäevade puhul. Ma tean, mis tunne see on, kui oled ainult sina ja fotokas looduse habrast ilu pildile sättimas. Toomase pilte vaadates tunnen, et objektiiviga taga on väga õrna ja romantilise meelelaadiga mees. Samas, eks ta õpetab läbi oma piltide kõiki vaatajaid ka vaatama, sest ise ei oskagi alati seda romantikat igapäevahallusest üles leida.

On imekspandav, et tema entusiasm ei raue, lihtsalt pildid lähevad aina paremaks. Küll on hea järjekordse valla trükise tegemisel kasutada Toomase arhiivi. Mõte sellest, et sellist meest meil siin ei oleks on päris hirmutav, aga aja- ja elulugu tahtsid nii. Küll on tore, et sa meil olemas oled - vana romantik selline!

Ülle Tamm
toimetaja

Vabariigiaastapäeva pidu Tõstamaa rahvamajas

Sõbrad Ellit õnnitlemas.

Kõik roosid ma kingiksin sulle...

Lustisid need, kes loobusid kodus teleka passimisest.

Siin on Tõstamaa tulevik.

Madis ajalugu jäädvustamas.

Elagu Tõstamaa rahvatants!

Fotonäitust vaatamas.

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm Tel. 505 5340 Küljendaja Merike Tamm,
Internet: www.parnumaa.ee/tostamaa/tt
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Seliste Jaani pood, Pootsi pood,
Tõhela pood ja raamatukogu, Tõstamaa bensiinijaam.
Trükikoda Hansaprint
Tiraaž: 600tk

2007. aasta valla vapimärgid jagatud

□ Igal aastal on vapimärgisaajate kandidaatide seas kindlalt üks nimi - ELLI TERAS.

On olnud tuliseid vastuvaidlejaid, kahel käel pooldajaid ja kõhklejaid.

Nüüd on tänased vapimärgi saajad kaks koolijuhti - erinevad ajad, võimalused, vaated, hoiakud. Elli Teras on olnud kõige kauaaegsem koolidirektor Tõstamaal - veerandsada aastat. Elli sündis 6. jaanuaril 1928 aastal Kehtna vallas Raplamaal. Peale Tallinna Õpetajate Instituudi lõpetamist töötas ta kümme aastat Kilingi-Nõmme keskkoolis ja kui talle pakuti koolijuhi ametit 1959 aastal Tõstamaal, võttis ta väljakutse vastu ning juhtis Tõstamaa keskkooli järjest 24 aastat kuni 1983. aastani.

Præguste koolilaste vanemad ja ka mitmed õpetajad on enamus tema juhitud koolis õppinud. Ajad olid teised - nii ka nõudmised, korraldused, käitumismõrvid, juhtimisviisid.

Paljudel on kindlasti meeles ekstreemseid elamusi oma kooliajast, aga enamasti meenutatakse seda kõike nüüd läbi huumoriprisma. Klassi- ja koolikokkutulekutel meenutatakse tihti kooliaegu sõnadega: „Kui Elli...“ Kõigil on mees.

Kui Elli koolitunnid lõpetas, jäi tema hing ikka sinna majja. Ta jälgis põnevusega maja uueks sündi. Temale on usaldatud kooli võtmekimp tänagi ja igal õhtul saadab Elli tühjaksjäänud koolimaja õõnele. Pole ta kunagi ära öelnud ootamatult Tõstamaale saabunud endistele õpilastele, kolleegidele või nende tuttavatele meie ilusa kooli

näitamisest - seda ka kõige kiiremal ajal. Alates 1999. aastast kuni 2003. aastani oli Elli Tõstamaa kooli aednikuks. Tema hoole all olid sirged kõõgiljapeenrad, marjapõõsad ja kasvuhuone.

Aiatöö kogemuse said enamus koolilastest ja omakavutatud kõõgiljad jõudsid laste toidulauale. Kõige selle vahele mahtus hulgaliselt lõhnavate õitega lillepeenraid. Seda lilleaeda käidi imetlemas lähedalt ja kaugelt. Ootamatult vajalikku lilleõit ei keelatud kellelegi. Selle ilu loomiseks ja hoidmiseks töötas Elli aias hommikul vara ja õhtul pimedani.

Kui Tõstamaal kadus ühis- saun, leiti võimalus koolisau- na kasutamiseks. Jälle tuli appi Elli, kes juba aastaid muretseb, et Tõstamaalasi ootaks soe saun nii nädalalõppudel, kui spordiradadelt tulles. Mõnus! Paljudel on kindlasti mees peale Tõstamaa jooksu pakutud soe tee või suusarajalt tulles kosutav kõhutäis. Ikka on Elli nõu ja jõuga abiks olnud ja ühistest tegemistest osa võtnud. Oma

elukogemusi ja teadmisi kasutab ta ka mälumängus. Elli on olnud Tõstamaa mälumängus selle algusest peale ja tema võistkond on olnud ikka esimeste seas. Harrastuseks on Ellile olnud pikka aega huvi ajaloo vastu. Samuti kogub ta artikleid jutte jpm. Meis puudutab Tõstamaad ja tõstamaalasi

Aastaid on Elli viimsele teele saatnud neid, kel elutee lõppenud. Paljude tõstamaalaste ärasaatmisel lugejaks ja leinajate lohutajaks on ikka olnud tema.

Ta on üles kasvatanud kolm last, tal on viis lapselast ja üks lapselapselaps. Ellit on tunnustatud K. R. Jakobsoni Pärnumaa aasta õpetaja tiitliga. Ta peab ennast hingelt Tõstamaa patrioodiks. Südamesooviks on Ellil, et noored ikka leiaksid Tõstamaal töö ja eluase ning seaksid end selle kauni paigaga.

Aitäh Ellile tehtu eest ja jätkugu veel palju tahtmist ja jõudu meiega koos ja meie heaks tegutseda.

□ Praegune Tõstamaa keskkooli direktor TOOMAS MITT lõpetas 1989. aastal Tartu Riikliku Ülikooli spordimängude treeneri-pedagoogi eriala.

Tõstamaa koolis töötab ta 1997. aastast, mil tuli tööle kehalise kasvatusõpetajana. Lisaks sellele on ta õpetanud veel põhikoolis ajalugu,

arvutiõpetust ja enesekaitset noormeestele.

Koolidirektor sai Toomasest 1998. aastal, töötades suure kohuse- ja vastutustundega. Aineõpetajana saavutas ta õpilastega väga hea kontakti, olles küll nõudlik, kuid samas arvestas ta õpilaste individuaalseid iseärasusi. Õppetundides kasutas erinevaid meetodeid.

Kuna ta ise valdab täiuslikult infotehnoloogiat, siis palju tunde on ta läbi viinud arvutiklassis. IT-alaseid kursuseid on ta regulaarselt korraldanud ka õpetajatele. Oma töös kasutab Toomas uudseid vaatenurki ja on alati avatud just uute võimaluste otsimisele.

Toomas Mitt on Pärnumaa Koolijuhtide Ühenduse eestseisuse liige, kuulub Eesti Koolijuhtide Ühendusse ja sai aasta haridusasutuse juhi ni-

metuse 2004. Oma parteilise kuuluvuse kohta on ta ise öelnud, et tema partei on kool.

Toomas Mitt osales projektijuhina Euroopa Comeniuse koolide koostööprojekti Image. Ta on algatanud ja läbiinud teisi projekte. Toomas Mitt jätkab hariduselu edendamise ettevõtmistega: jagab kogemusi nii maakondlikel kui vabariiklikel nõupidamistel ja seminaridel, propageerib kodulehel oma kooli üritusi, osaleb Mõisakoolide Ühenduse töös. Tõstamaa kool osaleb edukalt „Kauni kooli“ ja „Unustatud mõisate“ projektides.

Iseloomult sõbralik, heatahtlik, abivalmis, püüab töös toetuda positiivsele. On koostöövõimeline ja uute ideede juurutaja kollektiivis. Kõige sellega on Toomas saavutanud lugupidamise nii õpilaste, õpetajate, vanemate kui

ka üldsuse seas.

Toomase suur hobi on kunst. Ta on osalenud igaaastastel rahvusvahelistel puusculptuuride valmistamise konkurssidel välisriikides, teeb ka jääsculptuure. Üsna tihti jääb tema fotoobjektiiv ette meid ümbritsevast midagi sellist, mida fotolt pärast huvitav vaadata.

Kooli sisekujunduses on arvestatud tema nõuandeid, neid on hinnanud ka kooli külalised. Toomas on läbi viinud loendamatu arv korraldusi huvitavaid kultuuriloolisi ringkäike huvilistele ja kolleegidele teistest koolidest; vallapäevadel on ta üheks peaorganisaatoriks.

Selge on see, et kunagine tippväravapallur ka praegu palli õigesse väravasse lööb ja seda nii otseselt kui ka ülekantud tähenduses.

Valla üldplaneeringu avalik väljapanek ja arutelu

12. märtsil kell 17 toimus Tõstamaa rahvamajas Tõstamaa valla üldplaneeringu avalik arutelu. Enne seda, neli nädalat (29.01-26.02.2007), oli kõigil valla elanikel võimalus tutvuda planeeringuga ja teha oma ettepanekuid ning vastuväiteid. Uuriti ja paluti selgitusi päris usinalt. Kiideti võimalust, et planeeringuga sai tutvuda ka valla kodulehel.

Avalikult väljapanekult laekus kokku 21 kirjalikku ettepanekut ja vastuväidet. Siinkohal toon välja kõige rohkem ettepanekuid ja vastuväiteid saanud üldplaneeringu seisukohad.

Peamiselt oli ettepanekuid Manilaiu saare ja Kastna piirkonna kohta. Ka oli palju ettepanekuid teede avaliku kasutamise määramiseks. Nii muutuvadki avalikuks kasutuseks järgmised teed: Lao külas asuv Kaapre tee kuni Lao küla rannani, Manijas Manija sadamast tee kuni Tuletornini ja sadamast tee kuni Kuivisääreni, Meeluka tee kuni Kivineeme kinnistuni Ranniku külas, Kastna poolsaarel mõisa juurest tulev tee kuni Kastna rannani. Viielt elanikult tuli ettepanek, et Manijas tuleb elektriliinid rekonstrueerida ja rajada maa-aluste võrkudena. Tõstamaa vallavalitsus nõustus selle ettepanekuga ja üldplaneeringusse viiakse sisse järgnev lause: „Arvestades vajadust kaitsta Manilaiu saare ajaloolist miljööd ning tulenevalt saare looduslikust eripäras, tuleb kõik rekonstrueeritavad õhuliinid ja rajatavad õhuliinid lahendada

maa-aluste kaablite baasil”. Tuli ka mitu ettepanekut, et vald rajaks Manija külakeskuse juurde puurkaevu ning ehitaks piki teed välja veetassid. Kahjuks pole ettepanek üldplaneeringu kohane ning antud probleem tuleb lahendada valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavaga, kui leitakse, et ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rajamine Manija külasse on vajalik ja piisavalt põhjendatud. Mitu vastuväidet oli Manilaiu saare põhjaosa muutmiseks puhkealaks P1, mis on hoonete ehitamise õigusteta. Tõstamaa vallavalitsus jäi aga oma seisukohale, et Manilaiu põhjaosa muudetakse puhkealaks P1, mis tähendab seda, et sinna ei tohi ehitada hooneid. Sellega tahame tagada põhjaosa looduslikkuse ja kehtestada puhkealale eraldi kaitsereežiimi. Viis elanikku ei nõustunud üldplaneeringu seisukohaga, mille järgi on Manijas ehituskruundi miinimumsuurus 1 ha, samuti tuli ettepanek mitte lubada Manijas maaüksuste jagamist kinnistuteks. Tõstamaa valla üldplaneeringuga ei saa me keelata maaüksuste jagamist kinnistuteks, seda lubab Eesti seadusandlus. Kuid vallavalitsus saab määrata, kui suurele kinnistule antakse ehitusõigus. Manijas on määratud selleks 1 ha. See tähendab seda, et alla 1 ha suurustele kruntidele ei anta ehitusõigust ehk sinna ei saa ehitada hooneid. Seega jäi vallavalitsus oma seisukohale, et Manijas on katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel mi-

nimaalseks lubatud pindalaks 1 ha. See on ka ühtlasi minimaalne katastriüksuse pindala, millele antakse ehitusõigus.

Avalikul arutelul, mis toimus 12. märtsil, oli veel kord kõigil ettepanekuid teinud elanikel võimalus küsida selgitusi ja vastuseid tekkinud küsimustele. Kokku osales avalikul arutelul 27 elaniku. Oli nii kohalikke elanikke kui ka arendajaid, väga palju oli ka suvilaomanikke.

Avalikul arutelul olid peamiseks teemadeks Manija minimaalne ehituskruundi suurus, mööda rannikut kulgev Rannikutee, Kastna piirkonna elamuala ja Manija saare põhjaosa puhkeala P1. Manija minimaalset ehituskruundi suurust ja puhkeala on käsitletud juba käesoleva artikli esimeses pooles.

Rannikutee loomise eesmärk on turismi arendamine, rannikualaga seotud vaba aja veetmise ja avalikkusele juurdepääsu tagamine rannaaladele ning looduse tundmine ja puhkamise võimaluste loomine, kus viibimine ja liikumine päikesetõusust päikeseloojanguni on kõigile vaba. Juhul kui Rannikutee kunagi rajatakse, tehakse selle kohta täpne projekt, mis kooskõlastatakse kõikide maaomanikega.

Kastna piirkonna elamuala ei tähenda aga seda, et seal hakatakse arendama elamuehitust. See tähendab hoopis seda, et piirkond on piiratud ehitusõigustega ala. Näiteks Kastna kadastiku kauni miljöö ja puhkeala säi-

limiseks on ehitustegevuse eeltingimuseks kohustus detailplaneering, minimaalne katastriüksuse pindala, millele antakse ehitusõigus, on 2 ha, Kastna piirkonnas on keelatud ehitada tootmishooneid, mobiilimaste, tuulegeneraatoreid jne.

Avalikul arutelul jäi ülesse Mark Soosaare poolt esitatud vaie, mis ütleb „Manija saarel ei jagata ajalooliselt kujunenud kinnistuid (maa suuruseks oli ja on 6-7 ha) väiksemateks kinnistuteks. Ehitusõigus antakse ainult detailplaneeringu alusel ja ajalooliselt väljakujunenud talukomplekside piirides. Manija saar on miljööala ning siin kehtivad arhitektuursed tingimused kooskõlastatakse saare üldkogu ning vallavalikogu poolt”. Tõstamaa vallavalitsus selle ettepanekuga aga ei nõustunud ning nüüd läheb vaie edasi Pärnu maavalitsusse, kus otsustakse, kelle ettepanek on asjakohane, kas Mark Soosaare poolt esitatud ettepanek või Tõstamaa vallavalitsuse poolne ettepanek (Manijas on katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel minimaalseks lubatud pindalaks 1 ha, millele antakse ka ehitusõigus).

Kõigi kirjalike ettepanekute ja vastuväidetega on võimalik tutvuda Tõstamaa valla kodulehel (www.tostamaa.ee). Seal on ära toodud ka Tõstamaa vallavalitsuse poolsed seisukohad ettepanekutele ja vastuväidetele.

Kerli Brandt

Tõstamaa arendus- ja keskkonnanõunik

Lasteaias tehti võistulaulu ja käidi muuseumis

□ Pärast lühikest ja päris krõbedat talve on jälle kevadveed voolama hakanud. Lume alt sulavad aga välja koledad asjad – suitsukonnid ja koerakaka. Ühtmoodi pruunid junnid mõlemad, kuid mõtleksime ehk pisut laste turvalisusele ja koni lasteaia õue mahaviskamise asemel paneks selle kustutatult prügikasti. Kui oleme jõudnud selleni, et baarides, klubides ja mujal avalikes kohtades on suitsetamine keelatud, ehk jõuaks suitsetajateni ka arusaam, et koni mahapoetamine pole ilus tegu.

Vabariigi aastapäeva eel käisime külas Tõstamaa muuseumil. Perenaine Liina tuli meid lahke naeratuse saatel tervitama. Uurisime vanadelt fotodelt, kuidas nägi alev välja eelmise sajandi alguses ja milliseid riideid kandsid koolilapsed. Valgust andis tupp petrooleumlamp, triikrauda soojendati tuliste sütega. Ja missuguse rahaga poodi kommi ostma mindi ning milline nägi välja umbes sada aastat vana shokolaad... Uudistamist ja seletamist oli palju. Avastamisrõõmu samuti: "Näe, selle kiilaka onu pildiga märk käis rinda", või "Meil on ka selline kelk, issi käib sellega talvel merel". Korstnasaalis

Iga laps sai valida endale sobiva küünelaki.

vaatasime vanade postkaartide näitust. Vanem rühm lubas kevadel uuesti tulla, et siis juba põhjalikumalt väljapandud asjadega tutvustetaha. Ehk on aega vanaemavanaisa juures panipaikades tuhnida, et oleks külakosti kaasa võtta.

Naistepäeval astusime sisse ilusalongi, kus ametis kaks toredat tädi: Erika ja Carmen. Vanema rühma tüdrukud said kõik kaunid soengud ning igaüks võis valida endale sobivat värvi küünelaki. Keskmise rühma lapsed käisid aga külas raamatukogus ja vaatasid, millega tegeleb tädi Rita.

Sügisel Keskkonnainvesteeringute Keskusele esitatud projekt Ökokrati nädala

"Mets õpetab" läbiviimiseks sai rahastatud. Saadava raha eest tellisime lasteaeda teatmeteoseid lindudest ja putukatest, kodu- ja metsloomadest, loodusnähtustest, taimeriigist, puudest ja põõsastest, aga ka loodussentsüklopeedia, A. Turovski "365 põnevat, õpetlikku ja naljakat lugu loomadest + CD" ning H. Relve "Põlispuud". Raamatud on kallid, kuid kindlasti vajalikud abivahendid tegevuste läbiviimiseks. Metsanädalal on veel plaanis korraldada plakatikonkurss ning toimub Matssalu ekskursioon lastele ja vanematele.

12. märtsil toimus juba viies lasteaia lauluvõistlus, sel aastal rekordarvu osalejatega. Nooremas vanuserühmas laulsid 13 ja vanemas 8 noort solisti. Kõige noorem laululaps oli kolmeaastane Risto Rand. Noorematest lastest kuulutas zürri parimateks Keily Keremi ja Magnus Janson, vanematest lastest Kadri Kase ja Averi Kolju. Väga tublid olid ka Maria Toodo ning Mattis Otsmann. Valla laste lauluvõistlusele lähevad lasteaeda esindama Keily, Magnus, Robin, Hedyt, Kadri ja Maria.

Kena kevadet kõigile!

Aita Lind

lasteaia juhataja

VALIMISED

□ Tõstamaa vallarahvas käis riigikogulasi valimas kuuekümne protsendiliselt. Olgu siin ära toodud ka kohalike parteilised eelistused, et oleks hea meelde tuletada, mida liiderparteid lubasid ja kuidas on lubadusi täidetud aasta või paari pärast.

Eesti Reformierakond 385

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit 261

Sotsiaaldemokraatlik Erakond 143

Eesti Keskerakond 141

Erakond Eestimaa Rohelised 108

Eestimaa Rahvaliit 52

Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid 8

Eesti Iseseisvuspartei 4

Eesti Vasakpartei 2

Aare Kambla 2

JAGATUD RÕÕM

□ Sotsiaaldemokraatidel on põhjust rõõmu tunda, sest Pärnumaal toetasid meid 4285 valijat, keda on varasematest aegadest märksa rohkem. Esmakordselt saime me Pärnumaal mandaadi riigikokku. Seda olukorras, kus valimisi võitnud erakonnad tegid kulutusi kampaaniale kümme korda suuremas ulatuses.

Oleme jätkuvalt seda meelt, et erakondade valmiskampaaniatele tuleb kehtestada rahaline piir. Lisaks kokuhoiule seaks see erakonnad võrdsema seisuga oma seisukohtade tutvustamisel. See säästaks ka valijat liigse reklaamitulva eest, andes tal üksiti rohkem ruumi oma arvamuse selginemiseks.

Heameelt teeb ka demokraatia üldisem võidukäik seaduslike valimistel.

Aitäh toetuse eest kõigile, kes valisid sotsiaaldemokraatlikke väärtusi.

Aitäh neilegi, kes seda kaalusid. Aitäh kõigile toetajatele!

Epp Klooster

SDE Pärnu osakonna esimees

Võistulaulus ei jäänud poisid tüdrukutele alla.

Vana pilt jutustab

□ Sellel vanal pildil on Tõstamaa vallas enne viimast sõda hästi tuntud tisler ja pillimees Joann Kuura (Tisleri Juks, 1905–1944) Lepaspea külast Värava asundustalust, mille rajasid Alu külast Pärandilt tulnud Juksi vanemad Liina ja Juhan Kuura (neil kaks poega). Töökas pere rajas suure õunaiaia, ehitas korralikud hooned (rehielamusse rehetoa kõrvale ehitatud kööki sai nägus kahhelkividest pliit). Värava oli ühehobusekoht. Juhan tegi rätsepatööd, Liina – õmblustööd. Elu läks hästi. Talu ametlikuks nimeks sai Värava seetõttu, et just selle koha peal olnud mõisa hobusetekopli värav (õeldud ka Suksumulgukoppel). Kuid rahvas kutsus talu Pärandiks, sest nimedel on omadus inimestega kaasa tulla.

Juks alustas puutööga juba 15-aastaselt. Väraval ehitas ta maja tagakülge rehetoa kohale tisleritöötoa, kus esialgu käis töö käsitsi. Masinad osteti Pärnust Seileri juurest 1934. aastal.

Elus edasiminekuks ja oma kutsetöö laiendamiseks oli suuremaid ruume vaja. Juks ostis 1937 Lepaspea mõisa sulastemaja (kõrtsi) kõrval asuva mõisakupja maja. See vana maja (ehitatud 1880) ei sobinud puusepatöoks vajalike ruumide sisseadmiseks. Tööloa saamiseks tuli ruumi kõrgemaks teha ja Juks pani neli palki juurde (kõrgem osa maantele hästi näha). Maja lõunaotsa ehitas masinateruumi.

Naisevõtt läks hästi. Ta abiellus 1932 kena tööka neiu Liidia Agasillaga (1908–1995, rahvasuus Tisleri Liide, ka Juksi Liide). Neil oli kaks last. Poeg sündis 1938 (suri sünnitusmajas) ja tütar Gluunit (sünd. 1941) teataksearstina Kilingi-Nõmmes. Liide ise oli pärit Pärnust kaheksalapselisest perest, isa töötas korgivabrikus. Peale Saulepisse kolimistpudenesid lapsed ümbruskonda karjasepõlve- ja teenijaameid pidama. Liide karjasepõlv alanud 12-selt (ta olnud suur käsitöötægija, juba karjas käies oli heegeldustööpõues). Tal olnud nii hea meelepidamine, et kui kusagil mõnd ilusat mustrit nägi, jättis selle meelde ja kodus tegi ise kohe järgi. Oli ka hea õmbleja. Liide on meenutanud, et nooruses pahandanud ta põrandat pühkides luua külge jäävate hõõvlilaastute pärast ja kinnitanud, et seepärast puutöötægijale mehele küll kunagi ei lähe! Liide tuli Lepaspeale Järve tallu Vanatoa Juhani ja Selma juurde (Sel-

ma Liide tädi) oli elama. Ja ta ellu tulid Tisleri Juks ning hõõvlilaastud.

Jutustasime Liidega pikemalt 1983. aastal nende kodus – istusin Juksi meisterdatud ilusal toolil. Nüüd lisandus veel meeldiv kohtumine nende tütre Gluuniga. Ta on Tõstamaa keskkooli kolmandast lennust (1959). TRÜ arstiteaduskonna lõpetas 1966. Töötas Lavassaares, Varblas. 1977. aastast Kilingi-Nõmmes (viimased tööaastad Pärnu kiirabis). Abiellus Rein Luhaga (sünd. 1941). Peres kaks tütart (Kristi NSVL-i rühmvõimlemise meister, praegu arst Kilingi-Nõmmes ja Maaja Pärnu haigla tööta-

ja). Huvitav on asjaolu, et Gluuni mees on samuti kuldsete kätega puutöömees (nii toas kui õues – kõik on oma töö) nagu ta isagi – seega Juksi omaaegne “masinapark” on jätkuvalt kasutuses. Nad peavad 42 hektarilist Luha talu Kilingi-Nõmmest kolm kilomeetrit Jäärja poole (on paikkonna uue aja esimene talu). Majandavad lüpsikarja ja kasvatavad teravilja.

Juks oli äärmiselt töökas (ega suurt öö ja päeva vahet ei olnud). Veel on paljudes taludes Juksi tehtud mööbliesemeid. Liide näitas Juksi uhkelt kaunistatud kutsetunnistust ja tööstusõpilase pidamise luba (õpilaseks olnud oma külast Kustase - Freimani Henna). Juks tegi aknaraame, uksi, toole, kappe, voodeid – kõike, mida taludes vajati. Juksi valmistatud olnud ka Ermistus vallamaja aknaraamid. Tööd käidud tellimas mitmekümne kilomeetri kauguselt. Juksil olid sidemed kuulsate Saksa mööblifirmadega, sealt saadi ka näidiseid ja tööjooniseid. Töö eest tasuti enamasti vilja, puude, heinaga. Vahest lõhutud õues isegi puud ära (töötasuks). Liide oli Juksile hea abiline.

Juksi tütar kasutab tänase ni isa valmistatud mööblit. Kõik isa ligi 70 aastat tagasi, peamiselt saare ja kasepuust (ka karjala kasest) tehtud toolid, lauad, kapid, riulid, nägus kirjutuslaud jm, pole kordagi parandamist vajanud – miski ei nagise ega kääksu.

Kahjuks kestis Juksi ja Liide

Tisleri Juksi maja (endine mõisakupja maja).

Vasakul üleval: Tisleri Juksi kutsetunnistus 1937

Üleval: Pulmarüüs Juks ja Liide 1932

Vasakul: Juksi valmistatud kirjutuslaud tütar Gluuni ja ta mees Reinuga

de tööd ja rõõmu täis koostöö vaid 11 aastat. Sõda viis Juksi.

Juks võeti saksa sõjaväkke, kust püüdis põgeneda, aga jäi Toris venelaste kätte ja ta saadeti Tomski oblastisse laagrisse. Ta surmatunnistusel seisab "verine kõhutõbi" - ta aeti ühishauda alasti. Samas laagris olnud ka nende naabri Bachsonide perepoeg Arseeni, kes tahtnud Juksile hauda ajamisel särki selga jätta - kuid seegi kistud ära.

Liide meenutas sõjaeelset elu. Ta võttis osa Lepaspea maanaiste seltsi tööst, keedu-

kursustest jm. Meeldis näitemängudes kaasa lüüa. Lisaks oma Juksile, luges üles ümbruskonna teisedki pillimehed ja tõi näiteks: talgutöö (põhiliselt olnud kartulivõtutalud) lõpetamise järel pandi alati orkester kokku ja algas pidu (sageli ikka Väraval ja Järvel).

Liide abiellus uuesti ja ikka väga tööka, pika sihvaka, üliandeka mehega - kellel oli mitu nime. Ta oli ka pillimees, isetegevuslik kunstnik, raamatupidaja).... Ja mis edasi sai, teinekord.

Vaike Hang

Aitäh, Tõstamaa Vokiratta naised!

□ Külmal veebruarikuu pühapäeval külastasite Tõhela rahvast ja esitasite meile pika eeskava. Küll oli teil palju ilusaid tantse ja kenasid mänge! Ja kõik Tõstamaa kandi päritoluga.

Nautisime teid rõõmuga, tuju oli kõigil hea. Kahju ainult, et meie kandi noorem rahvast sellest peost nii vähe osa võttis, kuigi teatasime ja hõikasime kuulutuste kaudu küll. Juna ei tunne huvi mööda-

niku vastu.

Igatahes oli meil väga kena ühine pühapäeva pärastlõuna.

Täname teid südamest, kallid Vokiratta lauljadtantsijad!

Olge te kullad kummardatud, pihust ja pihast pigistatud, mäletatud, mees peetud!

Huviklubi Heietajad

Õnn kasvab õuel ja jalutab karjamaal

Vahepeal peab ilusat lehma kallistama ka.

□ Tohuri - Andrese talu perenaine Inga küpsetab suures ahjus lihaleiba ja kogu maja on magusat lõhna täis. Andres ise müttab õues ja korraldab kraavitamist. Kuni viieni õhtul korraldab perenaine talu igapäevaelu, kütab ahjusid, vaaritab süüa ja karjatab lapsi, viiest on kindel lauta minek, sest kolmkümmend piimaandjat ootavad head paremat. Vastu annavad liitrite viisi maitsvat mahepiima, parimad neist lausa 9 tonni aastas. Põlisele tallinlasele Ingale meeldib Tõhelas väga. Kodusele toimetamisele vahelduseks edendab ta külaseltsi elu ja askeldab naisteklubis. Klubis aetakse niisama naistejuttu ja nüüd vastu kevadet on plaanis uue hooga võimlema hakata. Vahel, kui Ingal närv mustaks läheb, võtab lihtsalt jalgratta ja väntab metsa. Aastaid tagasi, kui peres tehti koduseid piimatootmeid müügiks, tuli ööd

ja päevad rassida. Praeguseks on keskendunud piima tootmisele ja elu on sutike kergem.

Aga hea, et omal ajal koos Andresega Kuremaal taluasjandust õpitud sai, sest talus peab kõikide töödega ise hakkama saama. Eriti keeruline on paberimajandus, aga sellega hakkab kange naine juba harjuma Kuigi mõnikord tahaks õues askeldada, aga peab hoopis toas paberite taga istuma. Igatahes on kindlam kõike ise teha, kui väljast abi ootama jääda. Eks kooli ajal saigi Inga aru, et Andres on tugev ning töökas isiksus ja tema peale võib alati kindel olla, ju andis see julguse perenaise koht vastu võtta.

Kõige kiirem on suvel söödavarumise ajal, aga rõõmustab see, et poeg Ingvar juba isal abiks käib. Talul on kogu vajaminev tehnika olemas, muidugi tuleb maksta liisingu, aga teisiti lihtsalt ei saa, mõtiskleb tuppa tulnud peremees ise. Kogu perega on alati otsustatud, milliseid kulutusi tuleb teha ja tegelikult on vabatahtlikult endale kohustused võetud. Uus laut sündis ka läbi valu ja vaeva, RAK - ist saadi toetus, aga ehitus tuli möödunud sügiseks valmis saada ja see oli pingeline. Peremees tahab siinkohal Tuulmehe poisse ja

Madis Martsonit hea sõnaga meeles pidada, kes alati lubadust pidasid ja appi tulid.

Kõige suurem talumehe vaenlane on ilm, arvavad nii Inga kui Andres, aga alati ostetakse pärast ikaldust uus heinaseeme ja rassitakse väsimatult edasi, ikka lootuses, et ehk läheb õnneks. Kui maad vähegi juurde saaks osta siis tahaks peremees lüpsikarja isegi suurendada. Ka Andresel tuleb vahel tüdimus peale ja siis pageb temagi metsa jõudu ammutama. Puhata ei oska Andres sugugi, võibolla tunnikese paar, ei enam. Koos Ingaga saavad nad ainult pooleks päevaks kuhugile sõita ning sedagi väga harva. Õnn on see kui vili kasvab, loomad on karjamaal ja silorullid kenast reas, arvab Andres. Ega peremees suurem asi naisekiitja ole, aga kaasa charlotte koogi tegemise ja kalasuitsetamisoskust kiidab ta küll. Aga eks armastus käi ikka kõhu kaudu, vähemalt eesti meestel. Tõhelast parimat elupaika ta ei tea ja kavatseb siin koos Inga ja paljude lastega kaua, kaua askeldada.

Ülle Tamm

Peremees Andres pakub sooja lihaleiba.

"Muusika meid kõiki seob"

❑ XI Tõstamaa valla solistide konkurss 2007 tõi reedel, 16. märtsil rahvamaja esinema 36 laululast. Pealtvaatajaid oli nii palju, et istekohti ei jätkunud.

Kõige väiksem laululaps oli nelja aastane ja kõige vanem 18. Oli neid, kelle lauluhäält esimest korda kuulsime ja ka neid, kelle arengut juba aastaid huviga naudime.

Aitäh kõigile lastele selle torema kontserdi eest! Meeldivat meelelahutust pakkusid üllatuseks Laine Mägi tantsukooli tüdrukud. Züriisse oli kutsutud kolm professionaalset muusikut: Viivi Karlep, Toomas Kuter ja Sergei Bai, kes oskasid täiesti erapoolelt ja õiglaselt noppida kõigi lauljate seast välja meistrid. Siinkohal lugejale teadmiseks tulemused:

GRAND PRIX
Eda Vallimäe.

Esikohad: Keily Kerem, Kadri Kase, Helevi Jurjev, Heiko Piirme, Laura Jõe, Mark Martson ja Marit Karotamm.

Veel parimaid soliste: Liisbet Sikk, Jane Tagu, Krislin

Kasemets, Ly-Andra Pärnas-te, Mariliis Lillemets, Maret Palusalu ja Kirsika Karbus.

Eripreemiad: Robin Sikk, Kristiina Sireli, Gerda Maruse ja Janno Pavlov.

Suur kummardus õpetajatele - Tiiu Raavik ja Ivi Kase, helitehnikule - Urmas Reinfeldt, noortele muusikutele - Nele, Marvin, Argo ja Karlo, fotograafidele - Ene Jurjev, Toomas Mitt, videomeistrile - Madis Veskimägi, toetajatele - Tõstamaa kauplus, Teeristi pood, Shalom, kondiiter Helle ja Tõstamaa Vallavalitsus.

Aitajaid oli muidugi veel, aga nad on tagasihoidlikud ja ei soovi äranimetamist. Olge te tänatud!

Kes seda kontserti ise nautida said, võivad tõdeda, et konkursi pealkiri on väga andekalt sõnastatud. Muusika sidus meid ühte tõesti ja seda oli tunda.

Loodame, et see tunne kannab meid alati, kui laulame ja kokku tuleme! Kena kevadet kõigile asjaosalistele!

Li-Andra saavutas valla lauluvõistlusel teise koha.

Kooli poistebänd lauluvõistluse eelvoorus soliste saatmas.

Õnnela

Naistekas tegutseb jälle

Naised joogaga tegelemas.

❑ 11. märtsi keskpäeval kogunesid naised taastusravisse, et õppida proua Marje Rummi juhendamisel ise ennast aitama. Alustuseks süütasime kõik kaasavõetud küünlad ja rääkisime, millest tahaksime vabaneda, mida soovime endale, oma pereliikmetele, sõpradele. Seejärel jõime Aima toodud väga maitsvat vaht-ramahla. Juua tuleb päevas vähemalt 1,5 liitrit puhast vett või puumahla, et organismist jääkained välja viia. Hommikut tuleks alustada avatud akna all võimeldes ja tugevasti hingates. Kuna jalataldade ja varvaste all on meil punktid, mis vastavad inimese siseorganitele, tuleks varbaid ja jalataldu erilise

hoolega masseerida. Kohvi asemel soovitati juua mahla ja süüa putru, sest puder seedib kiiresti, võitebade seedimine võib aga kesta kuni 14 tundi. Kaasatoodud CD-delt kuulasime linnulaulu ja budha munkade mantraid ning plaadilt kuulatud jutu saatel õppisime õigesti hingama. Loodan, et osalejad said kasulikke teavet oma tervise eest hoolitsemiseks.

Läheneb kevadine suurpuhastuste aeg. Teisipäeval, 27. märtsil kell 18 saame teada, milliste vahenditega on seda kõige kasulikum ja kergem teha. Puhastusvahendeid tutvustab Leili Paju.

Aita Lind

Klaasikunstnik tõi Manilal taeva maa peale

□ Klaasikunstnik Tiina Sarapu paigaldas ühel argisel keskmärtsi ööl Manilaliu majaka ümbrusesse spetsiaalselt Manilaliu tarbeks valmistatud 32 klaaskuuli, mille all põlesid taevatähtedevalgused.

Eesti Kunstiakadeemia klaasikunsti osakonna dotsent ja läinud aastal Eesti Klaasikunstnike ühenduselt "Tunnustatud klaasikunstnik" tiitli saanud klaasikunstnik Tiina Sarapu ütles ajalehele "Tõstamaa tuuled", et "minu rännak Manilaliule, kus tahtsin kindlasti selle installatsiooni esmaesitlust teha, õnnestus igati." Tiina Sarapu ütles lehele, et projekti inspiratsiooniallikateks olid juba varem laiul kogetud Manilaliu keskkond ja valgustingimused, laiuelamused; taeva, maa ja mere kooslus ja suvine tähtede langemine.

"12. märtsil, mil klaasi- ja valgusinstallatsioon "Taevas maa peal" Manilaliu majaka juurde paigaldatud sai, uppus laid tihedasse udusse ja kõik oli väga maaliline. Tulede süütamine uduses, tuulises ja niiskes hilisõhtus oli elamusterohke. Öösel udu taandus ja taevased ning maised tähed vaatasid õnnes üksteisele otsa. Varahommikune päikesetõus

tõi imeselge päeva ja kaunid lumelilled klaaskuulidele," kirjeldab noor klaasikunstnik hihlistalvist laiuhetke. Samas nendib ta, et kogu projekti eluviimine nõudis nii füüsilist kui ka vaimset pingutust, ent kõik see andis vastu tõelise rahulolutunde – "klaastähed kulgul ja seljakott seljas üle jää laiule, öine pildistamine majaka otsast ning maa pealt, hommikune tähtede kokkukorjamine...", need on elamused, mida Tiina Sarapu laiult mandrile jõudnuna heal meelel meenutab. Tähti matkinud valgusallikateks kasutas Tiina firma "Osram" lahkelt projekti jaoks antud led-valgusteid "Dot-it", mis on suurepäraseid kunstniku abivahendid.

Installatsiooni kontseptsiooni kirjeldades ütleb Tiina, et "pilgu tõstmine öisesse tähistaevasse võimaldab iseäranis hästi tunnetada rahu, turvalisust, kokku kuulumist kõige ja kõigiga. Pilku tõstes saab luua otsetee vabaduse ja ilu maailma. See pilt, mida näeme vaadates taevasse, peegeldub nii maa peal kui ka meie hinges. Mida sagedamini taevasse vaatame, seda selgemalt näeme taevallikkust ka maa peal, igas argisemaski päevas." Klaasi- ja valguspro-

jekt "Taevas maa peal" väljendab taevase kohalolu maises, miks mitte ka iga langeva tähega kaasnenud soovi täitumist. Projekti inspiratsiooniallikaks nimetab Tiina imetlust taeva ilu üle ja tänulikkust selle vaatlemisel tajutavast ühtsusest osasaamisest.

Manilaliul toimunud klaasi- ja valgusinstallatsiooni "Taevas maa peal" vastu on elavat huvi tundnud Saksa maal, Berliinis asuv fond "Glasbrücke Berlin" (selle fon-

di eesmärk on klaasikunsti kui vabakunsti meediumi tutvustamine ja propageerimine kunstipubliku, kuraatorite ja kriitikute hulgas) ning sellel suvel toimuval "Berlin Glass Night" raames Tiina installatsioon taasesitletud saabki.

Tiina ütleb, et ta on väga tänulik Riida talu pererahvale Ülle Tammele ja Tiit Piltile, kes selle projekti heaks lahkelt igakülgset abi ja toetust jagasid.

TT

Valgusallikateks on firma Osram led-valgustid "Dot-it". Klaaskuule on kolmes erinevas mõõdus (d 9, 11, 13 cm), pooled neist optilise riil-dekooriga, kokku 36 tükki. Igal klaaskuulil on unikaalne liivmateeringus ja lõiketehnikas kujundus. Spetsiaalne korpus ühendab valgustit ja klaaskuuli, pakku-des samal ajal kindlat kaitset niiskuse eest ning võimaldades objekti turvaliselt pinnasesse kinnitada.

Loeng Aleksander Stael von Holsteinist

15. märtsil toimus järjekordne Tõstamaa muuseumi avalik loeng ning sel korral räägiti Tõstamaa mõisa viimasest omanikust Aleksander Stael von Holsteinist, kelle sünnist on möödunud tänaseks 130 ja surmast 70 aastat. Lektoriks oli TÜ Orientalistikakeskuse teadur Märt Läänemets, kes tunni aja jooksul andis ülevaate viimase mõisaomaniku elust ja tegemistest ning seejärel tutvustas sanskriti keelt, mille uurimisega ka Aleksander Stael von Holstein tegeles.

Lisaks loengu läbiviimisele kinkis Märt Läänemets Eesti Akadeemilise Orientalistikaseltsi poolt SA Tõstamaa Mõisaale orientalistikaga seotud raamatuid (nimekirja leiad artikli lõpust), mida on igal huvilisel võimalik laenutada Tõstamaa keskkooli raamatukogust.

Avalikul loengul olid kuulajateks Tõstamaa Keskkooli 10.-12. klasside õpilased, aga ka õpetajad ja huvilised vallarahva seast.

Kuna loeng toimus neljapäeval algusega 13.20 ning paljud huvilised ei saanud kuulama tulla, siis järgmises Tõstamaa Tuulte numbris ilmub kokkuvõtlik artikkel loengul räägitust ja õpitust.

Liina Käär

Üleval: Märt ja Elli mälestuskivi juures.

All: Tõstamaa sanskriti keeles - testama.

Eesti Akadeemilise Orientalistikaseltsi poolt kingitud raamatute nimekiri:

Dhammapada. Buddha mõttesalmide jada. Paali keelest tõlkinud ja saatesõna ning sõnaseletused kirjutanud Linnart Mäll
Bhagavadgita. Sanskriti keelest tõlkinud ja kommenteerinud Linnart Mäll

Ida mõtteloo leksikon. Lõuna-, Ida- ja Sise-Aasia. Linnart Mäll, Märt Läänemets, Teet Toome

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi aastaraamat 2006

Tsangjang Gjatso VI dalai-laama „Nukrad armastuslaulud“

Budismi pühad raamatud I

Budismi pühad raamatud II

Linnart Mäll „Studies in the Astasaharsika Prajnaparamita and other essays“

Tõstamaa lapsed käisid muuseumis

Tõstamaa lasteaiaga lapsed käisid muuseumis 19. veebruaril. Üheskoos kasvatajatega uuriti väljapandud asju ja räägiti, milleks mida kasutati ning mida ühel või teisel pildil näha oli. Paar päeva hiljem läksin uurima laste käest, mis neil muuseumist meelde jäi ja mida nad sellest üldse arvavad.

Mis on muuseum?

Muuseumis on vanad asjad, pillid, pildid, tööriistad, hiirelöks, trummid ja kosmosekott. Muuseumis on kaks onu. Naljakad ja jubedad

onud. Seal on jahimehe kombekas. Seal on kalamees ja tuuker. Muuseumis on hästi palju vanu asju, akordion, vanad raamatud. Seal oli vana ja kole šokolaad. Muuseumis on vanad sulega asjad, suled. Muuseumis oli saan, sellega saab sõita.

Mida lapsed muuseumis veel näha tahavad?

Trumme, kostüüme, pille. Muuseumis peaksid olema vanad asjad, mänguautod, kodust vanad asjad. Lasteaiast peaks viima muuseumisse

vanad kapid, siis saab sinna sisse panna vanad asjad. Vanad karbid, puzzled, vanad vaibad.

Vana raadio peaks muuseumisse viima. Näiteks võib muuseumisse viia ka oma vana mänguasja. Muuseumisse peaks viima vanu ja roostes asju.

Kas muuseumis on kummitusi ka?

Kummitusi pole olemas. Öösel käivad kuskil akna taga kummitused. Ainult öösel ärkavad luukered ülesse. Luu-

kered tulevad surnuaiast. Nad saavad sinna sedasi, et inimesed matavad need sinna. Garderoobis ja kahes klassis kummitab. Seal on üks valges kleidis naine, kellel ei ole pead otsas. Tegelikult ei ole kummitusi olemas.

Kuidas vanasti inimesed elasid?

Raskesti.

Kas inimesed ka muuseumis peaksid olema?

Ei.

Lastega rääkis
 Liina Käär

Kuidas tähistada vabariigi aastapäeva?

Kõige aeglasem oli jäärajal buraan.

□ Tavaliselt toimuvad sel päeval erinevad vastuvõtud ja peod, millest tähtsaim loomulikult presidendi vastuvõtt. Kuid oma riigi sünnipäeva tähistamiseks on ka teisi võimalusi. Kõige parem neist on aga nautida kodumaa kaunist ja talviselt karget loodust ning lustida isamaa auks.

Nõnda tähistati Merelaiu puhkekülas seekordset vabariigi aastapäeva. Kohaletunnetul oli võimalik suusatada, sõita mootorsaaniga ja selle järel kelgul, tuhiseda ATV tahta kinnitatud kummirõngas või arendada kiirust ja oskusi jäärajal. Soojenduseks pakuti aga kuuma teed ja kohvi ning kõhutäiteks küpsetisi.

Kui lustitud oli piisavalt ja jäärajal nii mõnigi kurv sirgeks sõidetud, siis võis alata ka aja peale sõit. Erinevatel autodel osales kokku 8 meest ja 7 naist ning lisaks oli eraldi võistlusklass motikal ja buraanil. Parim meessõitja läbis

umbes kahe kilomeetri pikkuse raja ajaga 1,47 minutiga ja parim naissõitja 2,4 minutiga, aga ainsal buraaniga sõitjal kulus aega see-eest 2,47 minutit ja parimal motikamelhel 2,36 minutit.

Kuna külm hakkas näpistama nii ajavõtjaid kui ka teisi, siis otsustati külmunud sõrmede ja varvaste soojendamiseks minna siseruumidesse, kus autasustati parimaid ning pillimehe juhatusel võis alata pidu. Tantsu ja laulu kõrval jätkus ka agar päevamuljete vahetamine ja suhtlus, mida ergutasid nii soojad joogid ja maitsvad maiustused kui ka võidetud šampanja.

Nüüdseks on see vaid mälestus kaunist Eestimaa talvest, mis tuli ja läks, kuid jäärajal kogetud libedust on siiski veel tunda aeg-ajalt teedel.

Lüsa Randmäe

Vastlapäev Tõhela moodi

□ 2001. aasta jõulude ajal korraldas Tõhela külaselts esimese laste talveürituse, millest sai alguse kena traditsioon korra talve jooksul kohalikele lastele ühist meelelahutust pakkuda. Et asjal oleks päevakajaline ja samas ajalooline hõng on peetud nii jõule kui vastlapäevi. See pole ainult lastele lõbus päev vaid emasid isasid ja vanaemasidki on kogunenud iga aastaga järjest rohkem. Tänavu oli osalejaid kokku 59. Kogunetakse rahvamajas, kus toimub mäng ja võistlused nii sees kui väljas, kas mõni näputöö, kunstiharjutus või viktoriin. Seejärel tehakse saanisõitu ning toimub päevakohane-rahvuslik kehakinnitus. Tänu Tohuri-Andrese talu peremehele on meil sel päeval kasutada hobune Juku, kelle jaoks talvine lasteüritus on üks tõsisemaid tööpäevi, sest kogu seltskond saab mitmed korrad läbi küla

Tohuri Andrese talu hobusel Jukul oli kõva tööpäev.

sõidutatud. Saanisõit on nende ürituste kindel tunnus ja iga laps saab siit kaasa kena elamuse ja mälestuse.

Tõhela kanti võib kiita paljude omaalgatuste - ette-

võtmiste poolest ja nagu valavanem tihti märgib „oma vaimu“ ja ühtehoidmise eest. Nii tänavune kui eelmised laste jõulud ja vastlapäevad on sellele järjekordne kinnitus.

Head algatusvõimet külaseltsile ja kaasalöömist külarahvale soovides,

tõhelaalane
Anneli

Valimiste meeleolust ühe valija pilgu läbi

Merilini esimesed valimised Pootsis.

□ On valimispäeva eelõhtu. Lõpuks ometi! Lõpuks ometi kergeneb oluliselt postiljoni kirjapaun, prügikast ei täitu nii kiiresti ning telekast ei plartsata iga hetk tüütuseni äraleierdatud vastuolulist reklaami. Võib-olla on sellest mõnel isegi kahju - ei saa ju tuhvialune pereisa enam nii tihti prügikasti tühjendamas käia või pole eneseimetlejast kandidaadil äkki üldse võimalust end reklaamplakatil näha.

Eks neid erakondade tutvustajaid käis Tõstamaalgi omajagu ja pean tunnistama, et midagi sellist nägin vähemalt mina küll esmakordselt. Kõiki küll kuulamas käia ei saanud, kuid hämmingut jätkus vähestestki. Au ja kiitus Kalle Laanetile ning tema meeskonnale - jäid igati soolideks ning hiljem auto kojamehe vahelt leitud temanimeline jääkraabits kulus igati marjaks ära!

Järgmise pundi eesotsas, keda Tõstamaal nägin oli Triivi Velliste. Sellest mehest

olen kuulnud palju positiivset ja pean temast ikka lugu, aga et õhtu juhiks (seega ka erakonna reklaamiks) oli ülinapis iluuisutajakostüümis beibe, muutus kogu üritus veidi palaganisarnaseks. Ilus küll, kuid mõni teine kord ja teises kohas (Pasunapoistele meeldis beibe ülihästi. Küllap seepärast ka palju ja valjusti mängiti ning poliitikut jutt tükati üsna kuuldamatuks jäi.)

Hm, ja kolmas erakond kes end tutvustamas käis, juhtus tulema just mälumängu päeval. Hea ajastus! Päeval olid paljud asjad kodus viltu vedanud ja Tõstamaa inimeste peal pingeid maandada ei tahtnud. Seega põrnitsesin siis neid poliitikuid hoopis kurja näoga. Ausalt öeldes, igal muul ajal oleks nad mulle vägagi meeldinud, eriti kui pilli mängima hakkasid, ent sel momendil paistis see (enese)reklaam küll päris pentsik.

Tegelikult loodan siiralt, et samad inimesed tulevad

meile veel esinema - mängisid nad ju hästi ja kui kogu lool poleks olnud seda propaganda mekki juures, oleks kõik olnud nauditav. Ega ma ei ole päris reklaami vastane, võib-olla ei suuda ma hoopis ise nii kiiresti kui vaja ajaga kaasas käia, et hinnata seda enesekiitmise janti. Ja mis seal pattu salata, sai veidi svipsis peaga võimalike tulevastele riigikogulastele ka ennast, oma peret ja kogu Tõstamaad ülistatud.

Lõpuks jõudis kätte kauaoodatud (-kiidetud) päev, seadsime mehega käevangus sammud seltsimaja poole. Kena oli vaadata, et tulnud oli perekonniti, paljudel kaasas lapsed, mis näitas, et tegemist on ikka pidupäevaga.

Valik tehtud, suundusime Sauli Ärisse, mis oli ainus lah-tiolev söögi- ja joogikoht sel päeval. Jooke nautides kuulasime pealt (nii vist ei ole küll ilus) teiste valijate muljeid. Kired lõomasid väikese ruumi laeni ja osade erakondade valijaid ei lubatud isegi oma lauda istuda. See oli siiski rohkem naljaga pooleks.

Järgmine hommik lehti lugedes olin ühtaegu rõõmus ning hämmingus. Pooled valijad osutasid ahnepäitsideks, teine pool lihtsameelseteks sinisilmadeks, kes ei hääletanud, olid lollpead, kes vastu hääletasid aga eriti ebateadlikud elemendid. See meenutas veidi vana muinasjuttu, et kui lähed paremale, siis puuakse üles, lähed vasakule, raiutakse pea maha.

Olen ikkagi veendunud, et mina tegin õige valiku ja usun, et ka kõik teised on OMA valikuga rahul.

Loodame, et elu muutub jõukamaks, stressivabamaks ja puhtamaks!

Eesti Vabariigi kodanik,
Eve Käär

RAAMATUKOGUS UUS NÄGU

Kes Sa oled ja kust oled tulnud?

Olen Marge Päästel ja elan Tõhelas.

Kus oled koolis käinud ja mida seni teinud?

Olen lõpetanud Tõstamaa Keskkooli ja õppinud Sindi kergetööstuskoolis ärikorraldust. Varem töötasin Pärnus ettekandjana, müüjana ning Rootsis lapsehoidjana. Viimased 2,5 aastat olen kasvatanud poisipõnni, kes nüüdsest käib Tõstamaal lasteaias.

Kuidas oled siiani hakkanud saanud ja kas töös on ka üllatusi või midagi seni kogematut?

Muidugi on kõik alles uus ja tahab harjumist. Tulevikus on plaan raamatukogundust õppida.

Milliseid raamatuid armastad ise lugeda ja kas oskad lugejatele ka midagi erilist head lugemiseks soovitada?

Praegu loen muinasjutte, elulugusid ja käsitöö raamatuid. Tahan lugeda Riverbendi "Bagdad põleb", mis on Iraagi neu interneti päevik.

**Tõstamaa
õpilasmalev ootab**

**tööpakkumisi
2007. aasta suveks**

**k59@hotmail.ee
56226724
Kirsti Talu**

Hispaania pealinnas õnne otsimas

Inimkujud on Lääne-Euroopa linnades väga levinud turismiobjektid, neid on huvitav jälgida ning nendest on palju lõbu lastele.

□ Kui ma esimest päeva Madridis olin, paistis see mulle isikupäratu suurlinnana, mis mõnede teiste hispaania linnade kõrval kahvatuks jääb. Tänapäevaks on Madrid mulle avanud mitmeid külgi, mis ta kordumatuks teevad.

Mina sattusin siia peale ülikooli lõpetamist, et aeg maha võtta. Elan koos ladina-ameerikast pärit perekonnaga, kes on kindel, et eestis elavad ainult jääkarud. Ja teatud mõttes võib neil ka õigus olla. Igapäevane elurütm on eesti omast väga erinev. Päeva alustatakse vara, kell kaks suletakse suurem osa poodidest ning kella viieni uneletakse siestas. Õhtust süüakse kell kümme või hiljem ja magama minnakse alles peale keskööd. Statistika järgi on Madrid linn, mis kõige vähem magab. Hispaanlased ise elavad raskelt

üle eurostandarditega seotud muutusi, mistõttu kõik on nihkunud varasemale ajale, osa poodidest on avatud siesta ajal ning püütakse levitada töönarkomaaniat, mis hispaaniale sugugi omane pole. Samamoodi on euroopast sisse imbunud steriilse sisustuse ning teenindusega kiirtoitlad ja kohvipoeid, mida tõsihangelised hispaanlased järjekindlalt ignoreerivad. Neile eelistatakse väikseid suitsuseid baare (cervceria), kus väärivad vanahärrad sulle kalmaari võileibu, kuuma šokolaadi, churrosid ja piimakohvi pakuvad.

Lisaks euroopa mõjudele on palju muutusi toonud ka arvukad immigrandid Ladin-Ameerikast, Rumeeniast, Bulgaariast, Aafrikast ja Araabiast. Suurem osa immigrandidest koondub just Madridi, kuna siin on kõige rohkem

töökäsi vajaka. See loob ainulaadse keskkonna, kus palju erinevaid kultuure kõrvuti eksisteerivad. Paberiteta immigrandid kasutavad fantaasiat, et raha teenida ning seetõttu on kesklinna tänavad täis tänavamuusikuid, -artiste, nännikaupmehi, ennustajaid, lille müüjaid aga ka taskuvargaid, kerjuseid ja prostituute. Nii võib Madridi tänavatel jalgutades ennekõike kuulda Bulgaariast ja Rumeeniast pärit viise, väga harva aga hispaaniale omaseid rütme. Meelde tuleb seik Tallinnas, kui liri laulik Viru tänaval enda ümber palju austajaid kogus, ent politsei tal rahva vastuseisust hoolimata loata musitseerimine lõpetada käskis. Seetõttu eestis tänavaatiste ja -kunsti praktiliselt polegi.

Ma naudin siinsete inimeste oskust perekonna ja

sõpradega aega veeta. Õhtuti kogunetakse parkidesse ja kohvikutesse mängima ja lihtsalt lobisema. Käiakse üksteisel külas ja tehakse koos süüa. Reedeti ja laupäeviti (tegelikult ka nädala sees) liiguvad nii vanad kui ka noored ööklubidesse ja baaridesse tantsima ja tantsida armastavad kõik. Korralik tantsuõhtu tavaliselt enne kella üheksat hommikul ei lõppe.

Loomulikult on siinses ühiskonnas palju lahendamata probleeme, ent paljuski (tundub mulle) osatakse siin igapäeva paremini nautida. Sellest hoolimata tuleb aegajalt igatsus eesti järgi. Ennekõike rahu, vaikuse, lähedaste, keedukartuli ja aimatavalt saabuva kevade järgi.

Triinu
vallakodanik

Tõhela rahvamajas toimunud naistepäevapeol hullutas pidulisi ja eriti muidugi naisi Mister X oma lemmikloomaga.

KUHU MINNA

Tõstamaa Rahvamajas
Neljapäeval, 29. märtsil kl 9 -10.30

DOONORIPÄEV

Doonorile:
toidupakk; loositakse välja WENDRE tekk ja padi

Tõhela rahvamajas
14. aprillil kell 21
mängib teile lõõtspillimängija ja peojuht
Heino Koosa
Jälgi reklaami!

PARTYTIME esitleb:
Tõstamaa Rahvamajas 14. aprillil
"Õhupalli Pidu"

Võimalus laulda karaoket ja tantsida.
Pidu kahes saalis. Rohkelt õhupalle.
Baaris esimestel tundidel happy hour!
Pilet 50,-
Jälgi täpsemat reklaami!

Keskealine vallaline mees soovib **üürida toa**
köögi kasutamise võimalusega. Eelistatud Vaiste
küla ja selle lähiumbrus, sobib ka Tõstamaa
alev. Nõus abistama kõigis majapidamistöodes.
Tel 504 7079.

TÕSTAMAA SUUSAPÄEV 2007

▣ Osalesime 25. veebruaril toimunud Eesti terviseradade liikumisürituses, mille käigus suusatati Eestis kokku pea-aegu kaks korda ümber maakera. Kella 12.00-16.00-ni läbis Tõstamaa suusarajal 25 inimest kokku 135 km .

Sõit ajale 5 km

Toivo Tinast	16.12	
Kaido Martson	18.52	
Liia Oidjärv	20.34	N 1
Kristo Sakkeus	21.41	
Karl Tilk	23.18	
Paul Tilk	25.04	
Tarmo Blasen	26.05	
Merle Merimaa	26.15	N 2
Leenu Aava	30.40	N 3
Kerli Brandt	37.20	N 4
Birgit Uustalu	38.40	N 5

Raja läbisid:

Kristiina Teki, Alice Teki, Elli Teki, Lembe Veskimägi, Kristiina Lepik, Karin Miidu, Eda Vallimäe, Merilin Mitt, Evelin Liländer, Taavi Tõnisson, Kaarel Kase, Kristjan Kase, Toomas Mitt, Toomas Rõhu

Tõstamaa spordiklubi

Märtsikuu juubilarid

HILDA RING	91	VELLO RANDMÄE	74
Seliste küla		Tõstamaa alevik	
AKSIINE PULK	89	HARRI-HERBERT KIIRATS	74
Tõstamaa alevik		Värati küla	
ADA MÄTAS	87	ANTON AAVA	72
Tõstamaa alevik		Tõstamaa alevik	
MARTA LEAS	86	ADLE PULK	72
Manija küla		Värati küla	
LAINA JANSEN	84	ELJU KÄSPER	72
Pootsi küla		Kõpu küla	
VOLDEMAR SALUMETS	82	LINDA JÕGI	71
Kastna küla		Tõstamaa alevik	
ÕILME ANDRESE	82	VELLI JÜRGENS	71
Seliste küla		Tõstamaa alevik	
SELMA ROOS	81	TOIVO MARTSON	70
Tõstamaa alevik		Tõstamaa alevik	
ASTA ENGLAS	80	AINU REA	70
Tõstamaa alevik		Tõstamaa alevik	
LINDA HEINLA	80	VAMBOLA KANGUR	70
Seliste küla		Tõstamaa alevik	
LOVIISE TOOTS	78	ILLAR ROSSE	70
Kastna küla		Tõstamaa alevik	
ENDLA MÄRKSOO	77	MATI ADAMS	65
Kõpu küla		Alu küla	
HILDA-MARIE OJAMETS	76	SILVI SELGE	65
Lõuka küla		Tõstamaa alevik	
ZINAIDA TOHV	76	AINO PÕLTSAM	65
Männikuste küla		Lõuka küla	
MEIDA SOOMETS	75	ELSA RAND	60
Tõstamaa alevik		Kavaru küla	
LINDA JÄRVE	75	AITA JAAKSON	60
Tõstamaa alevik		Värati küla	
HELENE KÖSTER	75	ENE LUMERA	60
Manija küla		Seliste küla	
TÕNIS VAINULA	75	ARNOLD ALLIKAS	60
Tõstamaa alevik		Tõlli küla	
ENDEL PENJAN	75	MARI LÜHISTE	55
Ranniku küla		Tõstamaa alevik	
GELTRUDA JURJEVA	74	MART KAROTAM	55
Tõhela küla		Tõstamaa alevik	

LEIDA REILENT
27.03.1926 – 20.02.2007
KALEV KALDA
26.07.1973 – 09.03.2007
MARIA KALEVISTE
18.02.1921 – 15.03.2007

